

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2465
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Nastop in pokret irskega fašizma

POMEN GIBANJA ZA IRSKO IN OSTALO EVROPO.

Za Avstrijo, kjer je samo nagla akcija kancelarja dr. Dollfusa zaustavila fašizem že na znamenitnem pohodu, pa nevarnost s tem še zdaleka ni odstranjena, je prišla na vrsto najbolj vidno Irsko. Dasi je irski »zeleni otok« v primeru z drugimi evropskimi deželami majhen in meri skupaj s Severno Irsko, ki pripada popolnoma Angliji, komaj 82.000 kvadratnih kilometrov (svobodna Irsko 68.900 kvadratnih kilometrov, ali tretjino Jugoslavije) in živi na njem samo 4.229.000 ljudi (svobodna Irsko ima le 2.972.000 prebivalcev), je vendar že desetletja, zlasti pa v povojni dobi središče živahnega zanimanja kulturnega sveta. Popularen je postal v Evropi in Ameriki po svojem krvavem in nekrvavem boju za odcepitev od Anglije, odnosno imperija Velike Britanije. Irski narod, ki je potomec starih Kelto v in je bil že skoraj poangležen, je dosegel po štiriletnem krvavem uporu leta 1922. položaj d o m i n i o n a po vzorcu Kanade. Vlada ekstremista de Valere je pa proglasila la ni Irsko za svobodno republiko, česar Anglija seveda še do danes ni priznala. Tako je Irsko sedaj de facto republika, de jure pa angleški dominion.

Boj za juridično priznanje popolne irske neodvisnosti in republikanske vladavine še ni končan, pa se pričakuje že drugi: boj fašizma za vlado in vlade proti fašizmu. Irski fašizem je star že nekaj let, a je bil sprva nepomemben; šele v zadnjih mesecih je s spretnim demagoškim izrabljanjem stisk, zlasti gospodarskih in soc., ki so nastale iz gospodarske vojne med Dublinom in Londonom, osvojil širše množice. Tako je postal voditelj »modrih srajc« general O'Duffy nenadoma nevaren. Pozabiti pa ne smemo pri tem tudi dejstva, da mu je do uspeha mnogo pomagal voditelj opozicije proti de Valeri, bivši ministrski predsednik Cosgrave s svojo stranko. »Modre srajce« se sicer ne identificirajo s stranko Cosgravea in tudi ne z njegovim programom in politiko, vendar sprejemajo njegovo moralno in morda tudi materialno podporo in jo — izigravajo. So pač verni učenci vseh fašizmov! Tako so »modre srajce« postale vladi de Valere čez noč tako nevarne, da je moral seči po izrednih sredstvih obrambe: po obsednem stanju in znatni omejitvi demokratičnih svoboščin. Nevarnost pa s tem še vedno ni odstranjena in objektivna poročila iz Dublina pravijo, da gibanje prav v zadnjih dneh še bolj narašča.

Kaj hočejo ti irski fašisti, ni docela znano; dočim trdijo sami, da so edini pristni in stoodstotni nacionalisti (kako naj bodo bolj ko de Valera?), pravi de Valera, da so izdajalci domovine in »svete irske stvari«. Obdolžil jih je celo, da so agenti Londona, in bi se radi polastili vlade zato, da bi ustregli željam Anglije in priznali irsko odvisnost od Londona. Tako hudo pa menda ne bo. Če jih London morda res podpira, sprejema to podporo prav tako nevezano, kakor jo sprejemajo od Cosgraveja. Naposled bi, če bi zmagali, izigrali najbrže oboje. Programatično so pa proti parlamentarni demokraciji za diktaturo fašizma na poznejši stanovski podlagi, za totalizirano državo v Hitlerjevem smislu in za nacionalno vzgojo v duhu Mussolinija. So torej pristni fašisti in zdi se, da je O'Duffyju več za to, da bi postal irski Mussolini ali Hitler, kakor za — program. Gibanje je torej bolj nevarno na čelo kakor de Valera. Če bi zmagalo, bi bila zopet ena država več v rokah fašizma. In — vzgledi in uspehi vlečejo! Irski fašizem bi moralno okrepil tudi angleškega, portugalskega in španskega.

De Valera ima zaenkrat še vso oblast v svojih rokah, oporo v svoji vladi in večino v parlamentu, kjer ga podpirajo zlasti tudi socialisti kot naravni sovražniki fašizma. »Bele srajce« podpirajo tu samo Cosgravejeva parlamentarna skupina, ki šteje okoli 70 poslancev. Vprašanje pa je, če se mu bo boj posrečil do končne zmage? Še nedavno se je zadrževalo, da bo de Valera ustregel zahtevi O'Duffyja in Cosgraveja po novih parlamentarnih volitvah, češ, da je njegov položaj dovolj trden in se mu zato ni treba bati novega apela na narod. Po najnovejši izjavi pa kaže, da se le ne čuti tako zelo močnega in da ne bo dovolil volitev pred potekom parlamentarnega roka, kar bo šele čez tri leta. Gotovo je namreč, da bi novi irski parlament dobil s temi volitvami morda ne številčno, zato pa bojno nevarno fašistično skupino. Tako se na irskem pojavlja zelo točno usoda Avstrije in dr. Dollfusa zadnjih mesecev. Tudi tam, kakor v Avstriji, se demokratični režim bori z vsemi razpoložljivimi sredstvi proti fašizmu, a se pri tem sam zateka k fašističnim metodam, nasilju in diktaturi! Zdi se, da se bližamo z naglimi koraki porastu fašizma kot splošnega evropskega pojava. Bo imel Mussolini prav, ko je napovedal, da bo dvajseto stoletje — fašizma.

Italija potegnila Anglijo in Francijo

NEMČIJA IZJAVLJA, DA NI GLEDE AVSTRIJE NIČESAR OBLJUBILA.
— ITALJANSKO SPOROČILO LONDONU O NEMŠKI OBLJUBI JE BILO ZLAGANO. — V ANGLIJI IN FRANCIJI SE PREBUJAJO.

LONDON, 23. avgusta. Angleški tisk je v splošnem zelo rezerviran glede sestanka med Dollfusom in Mussolinijem v Riccionu, najbrže zato, ker nima nobenega uradnega poročila o razgovorih. Vendar se pa še dalje zelo obsežno ukvarja z vprašanjem razmerja med Berlinom in Dunajem. »Daily Telegraph« pravi, da zaenkrat ne nameravata Francija in Anglija nobenih novih demaršev v Berlinu. V angleških uradnih krogih je pa izzvala veliko začudenje nova izjava nemške vlade, v kateri pravi, da ni dala Franciji in Angliji nobenih obljub glede svojega nadaljnjega postopanja napram Avstriji. »Daily Telegraph« pripominja k temu, da Anglija take obljube tudi ni zahtevala, ker se je zadovoljila z izjavo, katero je Nemčija dala že poprej Italiji.

»Daily Herald« se pa bavi obširno z bližnjim potovanjem bivšega konzervativnega ministra Austena Chamberlaina v Rim in ga spravlja v zvezo z nemško - avstrijskim sporom. Njegova naloga bo pridobiti Italijo za skupno delo z Anglijo in Francijo v tej zadevi.

Tako Anglija kakor Francija gledata z nemirom na vlogo Mussolinija v nemško-avstrijskem sporu. Mussolini preprečuje akcijo Društva narodov, vzdržuje prijateljstvo s Hitlerjem in utrjuje obenem pozicijo Italije v Podonavju, ki naj bi bila naperjena proti francoskemu sistemu.

Spričo vsega tega ni čudno, če se je pojavila v Londonu vest, da je Italija s svojo »intervencijo« v Berlinu Anglijo in Francijo nesramno potegnila. Ta vest zatruje, da italijanski veleposlanik v Berlinu sploh ni interveniral glede nemške akcije proti Avstriji in je bila potem dozdevna nemška obljuba veleposlaniku, da bo to akcijo opustila, ki jo je Italija sporočila Londonu in Parizu, preprosta med Berlinom in Rimom dogovorjena laž. Če bi se ta vest potrdila, bi nastal v evropski diplomaciji položaj, kakršnega že dolgo ni bilo. Vsekakor pa je gotovo, da se v Londonu in Parizu pričenjajo prebujati in uvidevajo, da je treba Mussolinijeve akcije paralizirati.

Tujski promet med Avstrijo in Jugoslavijo

POMEMBNA KONFERENCA V »PISKERNIKOVEM DOMU« V LOGARJEVI DOLINI. — ZRAČNE ZVEZE.

LJUBLJANA, 23. avgusta. V »Piskernikovem domu« v Logarjevi dolini je bila v ponedeljek konferenca med avstrijskimi in jugoslovanskimi tujsko-prometnimi organizacijami, kateri so prisostvovali za Avstrijo: namestnik koroškega deželne glavarja dr. Zeinitzer, celovski župan inž. Pichler, generalni ravnatelj avstrijske družbe za zračni promet dr. Teitlmoser, zastopnik solnograške deželne vlade dr. Hofmann-Montanus, tiskovni šef koroške deželne vlade Scheichelbauer in ravnatelj avstrijskega tujsko-prometnega urada na Dunaju doktor Pessl, dočim so zastopali našo državo načelnik banske uprave in predsednik Tujsko-prometne zveze dr. Marn, ljubljanski podžupan prof. Jarc in ravnatelj »Putnika« iz Ljubljane Pintar. Delegati obeh držav so razpravljali o izboljšanju obojestranskega tujskega prometa in so sklenili, da se bo uvedel prej ko mogoče reden zračni promet

na progi Sušak—Ljubljana—Celovec—Solnograd in obratno. Letalo bi ime lo na vsaki vmesni postaji v svrhu skrajšanja potovalnega časa le po 20 minut postanka. Na predlog prof. Jarca je bilo sklenjeno, da se bosta po zračni poti preskrbovala z našimi morski ribami tudi Celovec in Solnograd, ki sta sedaj navezana le na ribe iz Severnega morja.

Potovanje s Sušaka v Solnograd bo stalo le 80 šilingov, torej manj ko br-zovlak. Jeseni, najbrže v oktobru, bodo vozili iz Zagreba in Ljubljane posebni izletniški vlaki v Celovec, Solnograd in Monakovo, obratno pa z Dunaja in iz Gradca v Zagreb in Ljubljano. Jugoslovanski obiskovalci solnograške obrtne razstave bodo uživali velike olajšave. Končno je bilo sklenjeno, da se v bodoče uvede skupna reklama in propaganda v obojestranskem tujskem prometu.

Novo silno oboroževanje

London, 23. avgusta. Veliko presenečenje je izzvala vest »Daily Telegrapha« o pripravah angleške admiraltete za novo oboroževanje na morju. Uradni krogi opozarjajo na to, da izpopolnjujejo svoja brodovja Japonska, Amerika, Francija in Italija, le Anglija da je zaostala in da mora sedaj to zamudo nadoknaditi. Admiralteta, pravkar izdeluje obširen načrt, ki ga bo skušala čim prej uresničiti. Tako se bo zgradilo 25 novih križark, ki ne bodo prav nič zaostajale glede tonaže in opreme za tujimi novimi morskimi velikani. Vsako leto se bo zgradilo 15 do 18 novih najmodernejših rušilcev. Obalne obrambne naprave, kakor tudi podmorsko brodovje, se morajo povečati in modernizirati. Izpopolniti se mora primerno tudi zračna obramba. Kader vojne mor-

narice se mora zvišati najmanj za 10.000 mož, prav tako pa se morajo zvišati tudi krediti za nabavo streljiva, strojev in za vojaške manevre.

UDAREC PROTI IRSKIM FAŠISTOM.

DUBLIN, 23. avgusta. Predvčerajšnjim pričakovane prepovedi organizacije »modrih srajc« ni bilo. Včeraj se je sestala k seji irska vlada z nalogo, da sprejme končni sklep v tej zadevi. Zaenkrat še ni znano, kakšne sklepe je vlada sprejela. Pač pa je bil med tem že storjen prvi korak. Vojni minister je prepovedal vsem rezervnim častnikom in vojakom včlanjenje pri tej organizaciji. Ta prepoved je zadela organizacijo »modrosrajčnikov« zelo občutno, ker so bili večina njenega članstva prav rezervisti.

Proces radi požiga nemškega parlamenta

MORRO-GIAFERI TRDI, DA JE POŽIG ZADEVA HITLERJEVEV. GRADIVO MEDNARODNE PREISKOVALNE KOMISIJE.

PARIZ, 23. avgusta. List »Rempart« je objavil članek znanega pariškega odvetnika Morro-Giaferija o vzrokih požara v palači berlinskega državnega zbora, v katerem pravi, da je prišel na podlagi stvarnega proučevanja zadevne gradiva do prepričanja, da je izšlo narobe za požig iz narodno-socialistične stranke same.

CURIH, 23. avgusta. Romain Rolland je odgovoril iz Luzerna nemškemu višjemu državnemu pravniku dr. Wernerju na njegovo prošnjo, da bi mu poslal gradivo o požaru v palači državnega zbora. Gradivo, ki ga ima v rokah mednarodna preiskovalna komisija, bo izročeno pod naslednjimi pogoji: Jamstvo svobodne izbire obrambe, dovoljenje obrambe tu-jim zagovornikom, ki se jim mora dovoliti prost vlogled v gradivo obtožnice,

dovoljenje obtožencem, da se morejo sestati s svojimi zagovorniki brez navzočnosti kakih tretjih oseb, javna razprava in jamstvo za varnost zagovornikov in prič ter izročitev obtožnice mednarodni preiskovalni komisiji v svrhu proučitve.

BERLIN, 23. avgusta. Odgovor Romaina Rollanda se zelo živahno komentira v berlinskih merodajnih krogih, ki naglašajo, da je iz tega odgovora jasno razvidna želja po možnosti izogniti se konkretnim vprašanjem. Pogoj, ki jih postavlja Romain Rolland, so namenoma formulirani tako, da jih Nemčija prav v nobenem primeru ne more sprejeti.

NEMCI NADALJUJEJO.

DUNAJ, 23. avgusta. Govorniki nemških radiopostaj nadaljujejo blatenje in napadanje Avstrije

Dnevne vesti

Visok obisk prireditve Mariborskega tedna

Kakor smo svoječasno poročali, je obiskal razstave in druge prireditve letošnjega Mariborskega tedna tudi ministrski predsednik g. dr. Milan Srškić in se o njih zelo pohvalno izrazil. Naša slika predstavlja visokega gosta (v beli obleki) v spremstvu našega mestnega župana g. dr. Franja Lipolda.

Staršem, ki so nameravali dati letos svoje otroke v I. razred učiteljskega. Radi ukinitve I. letnika na tukajšnjem državnem učiteljskem, prosi mariborsko društvo »Sola in dom« starše, ki so nameravali vpisati svoje otroke, ki so dokončali meščansko šolo ali nižjo srednjo šolo, v prvi letnik mariborskega učiteljskega, naj pismeno nemudoma javijo svoj naslov in zaprosene podatke na naslov: Društvo »Sola in dom« v Mariboru, Glavni trg, šte. 12.

Brezplačna in četrtinska vožnja za Sokole. Za pripadnike Sokolstva, ki se udeležijo velikih sokolskih svečanosti od 8. do 10. septembra v Ptuj, je dovoljena za telovadeče članstvo brezplačna, za ostalo članstvo pa četrtinska vožnja.

Jadranska straža v Mariboru poziva vse one, ki so se prijavili za potovanje v Split, kakor tudi druge, ki bi se hoteli udeležiti svečanosti v Splitu in reflektirajo na stanovanje, da dvignejo potne objave s 75% popustom v pisarni Jadranske straže v Gregorčičevi ulici 26.

Izredni občni zbor združenja mariborskih poštarjev. Društvo poštnih in telefonskih zvanikov in služiteljev, odbor Maribor, je sklicalo svoj izredni občni zbor 15. t. m. v prostorih glavne pošte. Izrednega občnega zbora se je udeležilo precejšnje število članstva, ker je bil velike važnosti. Kakor je znano, imajo poštari v Mariboru poleg svojega strokovnega društva tudi svoje glasbeno in pevsko društvo. V omenjenih društvih pa ni bilo v zadnjem času pravega soglasja in je strokovna organizacija prav radi tega sklicala izredni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika Franjo Šerbec, za tajnika Martin Draksler, za blaginika pa Franjo Babič; za odbornike so bili izvoljeni: Franc Uhl, Josip Maherl, Miha Lešnik in Maks Petan; za preglednike računov pa Jurij Žula in Stanko Sosič. Občni zbor je potekel mirno in v popolno zadovoljnost vsega članstva. Novo izvoljeni odbor bo nedvomno skrbel za slogo, zadovoljnost in nacionalni napredek društva. Novo izvoljeni predsednik prosi občinstvo in društva, da naslovijo vse dopise na njegov naslov: pošta Maribor 2.

Občni zbor združenja mariborskih prevoznikov. Združenje prevoznikov obrtovo imelo svoj izredni občni zbor v soboto 26. t. m. ob 20. uri v Gambrinovi dvorani. Ker bodo na občnem zboru razpravljali o razširitvi delokroga in o novih pravilih, se bodo občnega zbora udeležili tudi zastopniki iz Celja in Ptuja.

Gradbeni red za okolico. Zaradi varovanja javnih gradbenih, higienskih, prometnih in estetskih interesov, se razširijo določila prvega dela gradbenega zakona tudi na občine mariborske okolice, in sicer na Krčevino, Košake, Pobrežje, Radvanje, Tezno in Studence.

Polnilna peresa z zlatim in navadnim peresom: Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

Drava je močno narasla. Zaradi silnega dežja v preteklih 48 ur, je Drava v vsem svojem toku močno narasla. V Mariboru se je dvignil njen vodostaj od večeraj na danes za poldrugi meter. Ker je nastalo zopet lepo in solčno vreme, se ni bati nevarnosti poplav.

Poštna zveza med državami male antante. Po poročilih tujega tiska se vrše živalne priprave za sklenitev poštne zveze med državami male antante. Gospodarski krogi pripisujejo ustanovitvi poštne zveze držav male antante velik pomen.

Smrt pravoslavnega škofa. Včeraj je v Vrnjački banji umrl šabaško-valjevski pravoslavni škof Mihajlo. Njegovo truplo bodo pokopali v Šabcu.

Naša mesta se lepo razvijajo. V naši državi imamo 207 mest, ki so štela leta 1921. 1 milijon 883.293 prebivalcev. V zadnjih desetih letih pa se je število prebivalstva naših mest zvišalo na 2 milijona 577.110.

»Börsen Zeitung« zopet dovoljena. Po odloku notranjega ministrstva je zopet dovoljen uvoz »Börsen Zeitung« v našo državo.

Čakovec bo postal mesto. Po novem zakonu o občinah je med mesta uvrščen tudi trg Čakovec. Minister notranjih del je zadevni akt poslal občini Čakovec, ki se bo izjavila, če bo pristala na to, da postane Čakovec mesto.

Podružnica železničarjev Jadranske straže v Mariboru obvešča članstvo, da za dne 3. septembra t. l. nameravanega izleta k Sv. Pankraciju nad Remšnikom ne bo, in sicer zaradi tega, ker priredi tega dne UJNZB večji izlet v Rače. Če bo ugodno jesensko vreme, bomo napravili izlet začetkom meseca oktobra.

Izlet k Senjorjevemu domu. Ker je nedeljski izlet tako dobro uspel in se javljajo za to nedeljo nove skupine, sporočamo, da bo vozil avtobus do Ribnice in nazaj tudi to nedeljo, in sicer ob 5. uri zjutraj odhod iz Maribora, Glavni trg, vrnitev zvečer ob 21. uri. Cena za vožnjo tja in nazaj Din 36.—. Obvezne priloge na naslov: Lojze Strašnik, Gregorčičeva ulica 6, telefon 20-38.— Posebej opozarjamo, da prijavljeni niso vezani na določeno turo ali izlet, prijava velja le za skupno vožnjo do Ribnice na Pohorju in nazaj.

Kolesarsko društvo na Pobrežju pri Mariboru priredi v nedeljo dne 17. septembra svojo dirko na vojaškem vezbalšču na Teznu pri Mariboru. Razdelitev nagrad po dirki v gostilni g. Ivana Kretna (Seifried) na Pobrežju.

Razglednice z nedeljske manifestacije 6. avgusta pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu se dobe v upravi »Jutra« in »Večernika«, Gosposka ulica 11.

Se enkrat krušne cene v Mariboru. V vprašanje glede krušnih cen so čisto po nepotrebnem posegli tudi pekovski pomočniki in na način, ki ne odgovarja stanovski zavesti in najmanj koristi pekovskim pomočnikom samim. V zadnji »Volksstimme« priobčujejo po njih samih sestavljeno kalkulacijo za izdelavo kruha iz 200 kg črne moke. Ta kalkulacija bi samo potrjevala točnost kalkulacije, ki so jo sestavili pekovski mojstri, če bi v njej ne bilo več netočnosti. Tako so nastavili ceno kvasu z Din 22.—, ko je vendar znano, da se kvas prodaja pri trgovcih v Mariboru po povprečni ceni Din 23.—. Cena soli ni Din 3.60, ampak pravilna Din 3.75. Za peko izdelkov iz 200 kg moke se ne more nastaviti poraba kuriva z 80 kg premoga, marveč še enkrat toliko. Prav tako ne odgovarja postavka za stroške pomočnika in vajenca, kajti v Mariboru znaša minimalni zaslužek pekovskega pomočnika Din 250.— na teden in maksimalno Din 460.—. Tudi se ne more računati popolne oskrbe vajenca na dan z Din 15.—, treba je vzeti najmanj Din 20.—. 3% dodatek na skupni davek mora znašati namesto Din 15.30, pravilno Din 31.20. Davek je računat z Din 10.—, ko bi moral znašati najmanj Din 20. Razne druge pristojbine je vzeti z Din 5.—. Tako so pekovski pomočniki izračunali v svoji kalkulaciji režijskih stroškov za 260 kg polbelega kruha Din 329.50, ko bi morali biti najmanj Din 395.15. Če prištejemo režijskim stroškom še izdatek za 200 kg moke Din 510.—, dobimo skupne izdatke za krušne izdelke iz 200 kg moke skupaj Din 905.15. Za ta polbeli kruh je cena za kg Din 4.— in znaša torej izkupiček Din 1.040.—, prebitka je torej pri predelavi 200 kg moke samo Din 135.85 in ne kakor so g. pomočniki izračunali Din 200.50. In koliko je danes pekovskih mojstrov v Mariboru tako srečnih, da bi v svojem obratu predelali na dan 200 kg moke. Prepuščamo mirno pošteno javnosti, da preceni pravično, kako majhen je danes zaslužek pekovskega mojstra in ali je v danih razmerah opravičena zahteva po še večjem znižanju cen kruha. Za združenje pekovskih mojstrov v Mariboru: predsednik Jakob Koren, l. r.

Peš po Evropi. Včeraj je obiskala naše uredništvo mlada potnica gđ. Käthe Beschmannova iz Saarskega ozemlja, ki je po poklicu novinarka. Pogumna zastopnica pete svetovne velesile se je podala pred približno 5. leti na potovanje po Evropi, katere je prehodila že precejšen del, večinoma peš, seveda z veliko željo, da bi videla in doživela čim več zanimivega. V dokaz svojega dolgega potovanja nosi s seboj debelo knjigo s samimi uradnimi potrdili in žigi, ki potrjujejo, da ima potnica za seboj že Luksemburško, Francijo, Belgijo, Nizozemsko, Nemčijo, Švico, Českoslovaško in Avstrijo. Iz Maribora bo nadaljevala pot proti Balkanu.

Nezgod pri slamoreznici. Predvčerajšnjim je bil zaposlen pri slamoreznici 13-letni sin posestnika Franca Verner z Janzevskega vrha. Ko deček ni zadostno pazil na svoje delo, je zašel z desno roko v stroj, ki mu je zmečkal vse prste. Zdravniško pomoč je moral poškodovanec poiskati v mariborski bolnišnici.

Grajski kino. Danes zadnji dan sijajni spored »Schönbrunski sen«, Martha Eggert, Hermann Thimig, Ernst Verebes in Hans Junkermann. Kot dopolnilo Richard Tauber: »Schubertove pesmi«. V celoti prvovrsten spored, ki bo zadovoljil vsakogar. Jutri v četrtek »Zvezde z neba«, eden najboljših in najlepših filmov.

Kino Union. Od danes dalje fenomenalna opereta »Če spregovori srce...« z Gustavom Fröhlichem in Gitto Alparjevo v glavni vlogi, popolnoma nova kopija. Film božanskega petja in glasbe ter posebno lepe vsebine. Kot dopolnilo predvajamo pri vseh predstavah film Riharda Tauberja »Schubertove pesmi«. Sledi popularna Straussova opereta »Nepotir« z Any Ondro in Ivanom Petrovičem v glavni vlogi.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno, mlo iztrebljenje črevesja.

Poln želodec, neredna vrenja v debelem črevesu, odebelelost jeter, zastajanje žolča, bodljaje, tesnoba v prsih, močno srčno utripanje odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica in zmanjša tudi naval krvi na možgane, oči, pljuča in srce. Zdravniška mnenja navajajo uprav presenetljive rezultate, ki so jih dosegli pri ljudeh, ki morajo mnogo sedeti, s »Franz Josefovo« vodo.

Nočni vlom. V noči na pretekli tork so neznani vlomilci vlomili v Gornji Radgoni v trgovino trgovca Hrastela in odnesli raznega blaga v vrednosti 30.000 Din. Z bogatim plenom so v temni in voharni noči izginili brez sledu.

V cerkvi si je končal življenje. Preteklo soboto je v Šmartnem ob Paki v cerkvi izvršil samomor 70-letni vrtnar Frdolin Skaza. Pojedel je neki strup in ga je našel mrtvega v cerkveni klopi tam kajšnji cerkovnik. Kaj je nesrečneža poglaval na smrt, ni točno znano.

Nesreča v mestni klavnici. Včeraj popoldne okrog 14. ure so bili reševalci poklicani v mestno klavnico, kjer se je 24-letni mesar Adolf Rajh iz Erjavčeve ulice vrezal med delom z nožem tako globoko v desno roko, da si je prerezal žilo odvodnico. Ker je nastopilo močno krvavenje, so reševalci Rajha prepeljali v bolnišnico.

Vlom ali posledice pozabljenosti? V torek zjutraj je odšla okrog 8. ure zjutraj z doma Ob železnici šte. 4 vdova po železniškem uradniku, Antonija Bonova, in po njeni trditvi dobro zaklenila stanovanje. Ko se je pa popoldne vrnila domov, je našla stanovanje odprto in prav tako je bila odprta tudi omara, iz katere ji je neznan zlikovec odnesel dve moški denarnici, črno in rjavo, v katerih je imela železniško legitimacijo, glasečo se na njeno ime, zdravniški listek in še nekaj drugih papirjev. Oškodovana je za okrog 50 Din. Policija, ki je bila obveščena o dogodku, ni mogla na vratih najti nobenih znakov nasilnega odpiranja in zato meni, da je Bonova zjutraj najbrže pozabila zakleniti stanovanje in je to priložnost izrabil kak berač ali potepuh.

Mariborski sejem za živino. Na včerajšnji sejem je bilo prignanih 10 bikov, 4 konji, 133 volov, 240 krav in 12 telet, skupaj 399 glav. Prodanih je bilo 243 glav. Cene so bile naslednje: voli debeli 4 do 4.25 Din, poldebeli 3.50 do 3.75 Din, voli za rejo 3.50 do 4 Din, biki za klanje 3.25 do 4 Din, krave za klanje debele 2.50 do 3.50 Din, plemenske 1.75 do 2.50 Din, klobasarice 1.50 do 2 Din, molznice 3 do 3.50 Din, breje krave 3 do 3.50 Din, mlada živina 3.50 do 4.50 Din, teleta 4.50 do 5.50 Din kilogram žive teže. Cene mesa so bile naslednje: volovsko meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 8 do 10 Din, meso bikov, krav in telic 5 do 7 Din, telečje meso I. vrste 10 do 14 Din, II. vrste 6 do 8 Din, sveža svinjina 10 do 16 Din kilogram.

Prilodni sejem za živino v Mariboru bo v torek 29. avgusta.

Trga za seno in slamo zaradi včerajšnjega dežja danes ni bilo.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 12.6 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 11.9 stopinj C; barometer je kazal pri 19.4 stopinjah 734. reduciran na ničlo pa 730.7; relativna vlaga 86; od včeraj na danes je padlo 36 mm dežja. Vreme je tiho in jasno.

Na rodbinske stroške.

Srečata se v mestu dva zaljubljenca. Dolgo sta iskala prostora, kjer bi se prepuštila nemoteno svojim ljubezenskim čustvom. Povsod ljudje! Pa skoči njemu v glavo srednja misel: najame avto. Ko sedeta v avto, vpraša šofer gospoda, kam naj ju odpelje. Gospod pogleda skozi okno, in ker se ni mogel takoj spomniti primernega kraja, ukaže, naj zapelje kar za pogrebom, ki je šel mimo njiju. Šofer je ubogal in srečna zaljubljenca sta v objemu kipeče ljubezni pozabila na svet in sebe. Nenadoma avto obstoji. Oba stopita vsa vrtoglava iz avtomobila in gospod se obrne k šoferju, da mu plača. V tem trenutku prihiti do gospoda uslužbenec pogrebnega zavoda misleč, da ima opravka s pogrebi, se globoko prikloni in reče: »Oprostite, gospod, vožnja gre na rodbinske stroške.«

Pominjajte se CM.

Veterinarska razstava in veterinarstvo

POMEN IN NAMEN DELA ZA IZOBRAZBO NAŠIH ŽIVINOREJCEV.

Ko je potovala po Sloveniji potujoča kmetijska razstava, bi bilo vredno pomniti, da je vzbujal splošno pozornost vseh obiskovalcev voz, v katerem se je poizkušalo javnosti pokazati v prvi vrsti nevarnosti prenašanja raznih živalskih kužnih bolezni. Ta vagon je obsegal samo najglavnejše, tudi za človeško zdravje silno nevarne bolezni. Je pa bil to prav majhen del one ogromne materije znanosti, katere naloga je, čuvati našega kmeti-živinorejca pred raznimi težkimi izgubami in s tem čuvati naše narodno gospodarstvo. Dognano je, da so izgube, ki jih pretrpi naš kmetovalec vsako leto od raznih živalskih nalezljivih bolezni tako velike, da segajo v težke milijone, in ko bi zamogli točno oceniti vsakoletno izgubo, ki jo naše gospodarstvo na ta način utrpí, sem prepričan, da bi presegala vrednost celotnega izvoza vseh naših živali. To dejstvo daje vsakemu narodnemu gospodarju veliko misliti. Veterinarski stan si je v tej zadevi na jasnem in odločno trdi, da ni temu stanju kriva državna uprava, ker je država s svojo zakonodajo poizkušala od pomoči temu zlu. Manjkajo seveda še razni pravilniki, ki bi usmerili in uravnali potek raznega podrobnega dela in pa zakon o ureditvi veterinarske službe, ki je bistvene važnosti za veterinarstvo vse države in za skladiščenje našega kmetovalca. Naše veterinarstvo polaga posebno važnost na ta zakon, na katerega čaka že celo leto zakon, čeprav je veterinarstvo prvo od vseh strok v tem zakonu napravilo korekture za socializacijo svojega stanu v prid našega živinorejca in narodnega gospodarstva. Čas bi že bil, da pride v roke našega zakonodajnega faktorja.

Za izobrazbo veterinarskega naraščanja je v Zagrebu veterinarska fakulteta z izbornimi močmi, ki ne žalijo truda za izobrazbo mladih veterinarjev. Te moči, ki so vzor delavnosti so ustvarile iz nič prav za prav nekaj kar je lahko ponos naše države. Žalibog se morajo stalno boriti za skromne kredite in prostore, kajti njeni prostori ne zadoščajo niti za dva fakultetska zavoda, čeprav jih je celotna vrsta. Krediti za ta edini zavod v državi so tako preskopi, da zavod komaj finančno vegetira in je nevarnost, da bo sčasoma ves idealistični elan profesorjev radi večnih finančnih težkoč in silnega pomanjkanja prostorov ugasnil, kar bi bila za naš bodoči naraščaj nepregledna škoda. (Samo en primer: rentgenološki zavod stoji že dve leti v sirovem stanju in ni dobil kredita za omet zgradbe, čeprav so oprava zavoda in pa okna,

vrata in podi že za vstavljanje pripravljeno!)

Glavna krivda težkim izgubam našega narodnega gospodarstva je v slabi poučenosti našega kmetovalca. Tekom zadnjih let se prirejajo po občinah zimski kmetijski tečaji, ki so precej dobro obiskani, saj so naši kmetovalci dovzetni za nadaljnjo strokovno izobrazbo. V teh tečajih se opaža, da so v splošnem najbolj obiskana veterinarska predavanja. Naš kmet pozna dobro svojega veterinarja in veterinar pozna njegove hleve in njegovo živino. Zaradi tega ima kmetovalec vanj veliko zaupanje in išče njegovih nasvetov ob vsaki priliki. S pogostim premeščanjem veterinarjev se je sicer v zadnjih letih temu zaupanju precej škodovalo, ker se ni dalo veterinarju časa spoznati se dobro z živinorejci novega kraja. Zato pa je uspeh veterinarskih predavanj takoj, kjer kmetovalci svojega veterinarja dobro poznajo, neprimerno večji. Toda za ta predavanja manjkajo veterinarjem demonstracijska sredstva, ker mrtva beseda nima nikdar tistega uspeha, kakor ona predavanja, ki so podprta z raznimi demonstracijskimi sredstvi. V veterinarskem vozu te potujoče kmetijske razstave smo pa videli zelo nazorne slike, ki bi se morale preskrbeti vsaki osnovni šoli.

Pričeti bi bilo treba z veterinarskim podukom že na osnovnih šolah, kjer bi se moral v tej smeri razširiti kmetijski pouk. Na ta način bi se sčasoma vzgojila generacija kmetovalcev, ki bi se znala drugače čuvati kužnih bolezni, kakor se pa znajo sedanje generacije, ki zanesejo prav zaradi radovednosti najpogostejše v svoje dvorce razne kuge. Seveda bi bilo treba v ta namen vzgojiti učitelstvo. Posebno v zadnjih letih se vedno jasneje kaže potreba, da se uvede na učiteljskih pouk o veterinarski higieni, ki pa ne bi smel manjkati niti na eni gospodinjstvi šoli. Tam, kjer so te šole, je dovolj veterinarjev na razpolago, ki bi ta posel prevzeli in uspehi bi bili vidni že v nekaj letih. V ta namen bi se na vseh teh šolah sčasoma nabavila potrebna učna sredstva, ki se dobe sedaj že vsa doma in jih ni treba naročati v tujini. Najboljši dokaz za to je oprema veterinarskega voza potujoče kmetijske razstave, ki je vsa domačega izdelka. Na ta način bi si vzgojili mladino za boj proti živalskim nalezljivim boleznim, ki nam delajo tako ogromno škodo. Tako pomoč si želi ves veterinarski stan, ki bi se tako lažje opiral na inteligentnejši kmečki stan. Da je tak pouk potreben tudi v vseh gospodinjstvih šolah, je samoumevno. Brez so-

delovanja javnosti je pa veterinar brez moči, posebno sedaj, ko je na vsakem glavarstvu samo po en veterinar, ki ne zmore niti vsega pisarniškega dela, s katerim je kot okrajni referent preobložen. Za prakso mu pa preostaja premalo časa, tako da je največkrat primoran zbit od dela žrtvovati za pisarniško delo še svoje noči. Tako pa bi imel v pomoč razumnejši rod, s katerega pomočjo mu bo lažje obvladati razne kuge. Zaradi tega spada pouk o veterinarski higieni na vsako učiteljsko in na vsako gospodinjstveno šolo, kakor se poučuje ta predmet na kmetijskih šolah.

Ker pa sedaj še vsega tega ni, se morajo prirejati razstave. O potrebi teh razstav se je prepričala med prvimi v Evropi naša država, odnosno njeni veterinarji. V ta namen se je najprej izpolni-

la potujoča kmetijska razstava z vozom za veterinarstvo, ki pa ni nudila niti za prvo silo dovolj prostora. Da se pa pouči vsa javnost o važnosti veterinarstva za narodno gospodarstvo in pa za narodno zdravje, prirede letošnje jesen ob priliki jesenskega velesejma v Ljubljani naši veterinarji veliko veterinarsko razstavo, kjer naj vidi vsak kmetovalec, ki je obiskoval kmetijski tečaj vse ono, kar je tam slišal, kjer naj vidi narodni gospodar nevarnosti raznih izgub na živini za narodno gospodarstvo, vsak inteligent nevarnosti živalskih kug za človeško zdravje in vsi skupaj ogromen razvoj veterinarstva tekom zadnje dobe. Da se omogoči lažji obisk te razstave, bo za vsakega obiskovalca velesejma ta razstava prosta vstopnine.

Dr. Josip Kunc.

Sport

Za red in mir na sportnih igriščih.

Medklbski odbor je na svoji zadnji seji soglasno sklenil, da bo v bodoče ime na vseh dotičnih, ki se bodo nesportno obnašali, tako proti sodniku kot proti odborniku MO, javno objavil v službenem glasilu »Večerniku« ter jim prepovedal nadaljnje posejanje vseh nogometnih prireditvev.

ASK Primorje v Mariboru. V nedeljo 3. septembra bo gostovala kompletna ligina enajstotica ASK Primorja v Mariboru ter odigrala proti SK Železničarju prijateljsko tekmo.

Mednarodna rokometna tekma v Mariboru. SSK Maraton je povabil kršćansko-nemško telovadno društvo »Ostmark« iz Gradca za odigranje mednarodne rokometne tekme v Mariboru. Tekma bo predvidoma v nedeljo 3. septembra.

Medklbski odbor LNP, službeno. V nedeljo 27. t. m. bodo naslednje tekme: ob 8.30 na igrišču ISSK Maribora prvenstvena tekma mladine ISSK Maribor : SK Rapid za pokal MOLNP; ob 8.30 na igrišču SK Svobode prvenstvena tekma mladine SK Železničar : SK Svoboda za pokal MOLNP; ob 15. na igrišču ISSK Maribora prijateljska tekma ISSK Maribor rezerva : SK Železničar rezerva; ob 17. mednarodna tekma SK Sturm (Gradec) : ISSK Maribor. V Murski Soboti bo ob 15. prijateljska tekma SK Rapid : SK Mura. Službujoči odborniki: na igrišču ISSK Maribora dopoldne g. Mazi, popoldne g. Tomažič; na igrišču SK Svobode g. Vidovič in v Murski Soboti g. Peterka.

SK Železničar, rokoborna sekcija. Zaradi renoviranja telovadnice se opozarjajo atleti, da bodo odslej naprej treninji vsak ponedeljek, sredo in petek od 20. do 22. ure v restavraciji »Vetrinski dvor«. Načelnik.

Sokolstvo

Sokol Maribor I. Redna telovadba za članice bo odslej ob ponedeljkih in četrtek ob 7.30, ob lepem vremenu na letnem, ob slabem v telovadnici. Sestra Vagnerjeva.

Čehi imajo raketni čoln.

Po poročilih iz Prage se je pred dnevi popolnoma posrečil prvi javni start raketnega čolna »Vodna raketa V. R. L.«, ki ga je skonstruiral praški inženjer Sigmund Očenašek. S tovorom 150 metrskih stotov je dosegel brzino 25 kilometrov na uro. Pravi pomen te iznajdbe je v tem, da more čoln plavati v vodah, ki so globoke le 30 centimetrov.

Pojasnjena usoda litavskih letalcev.

Po vestih iz Kovna so dale litavske oblasti ekshumirati in natančno preiskati trupli obeh ponesrečenih litavskih letalcev Dariusa in Girensa, ker so se razširili glasovi, da sta bila prekooceanska junaka nad nemškim ozemljem obstreljena in sestreljena. Pregled trupel je ugotovil, da je bil eden izmed obeh letalcev zadet s tremi krogli. Vsa litavska javnost zahteva sedaj najvestnejšo preiskavo, da se ugotovi, ali sta bila letalca res ustreljena nad nemškim ozemljem.

Revmatizem in čebele.

V Gdanskem je pred dnevi umrl v strašnih bolečinah 69letni Jan Vrcecz, ki je hotel na poseben način ozdraviti svoj revmatizem. Nekje je slišal, da je pik čebele izvrstno zdravilo proti revmatizmu. Pred dnevi se je slekel do nagega, se namazal z medom in se vlegel pod njak. Čebele so ga napadle v velikih množicah in ga najbrže v prepičanju, da jim je možakar pobral njihov med iz njaka, strašno opikale. Ves v ranah je bil stari prepečen v bolnišnico, kjer je kmalu umrl za zastrupljenjem krvi.

Lado Jerše:

Ptujski dogodki pred 25. leti

1908 — 1933

Ker stojimo pred 25 obletnico znanih ptujskih dogodkov in da osvežimo spomin na to preteklost, je potrebno, da sežemo v zgodovino razvoja slovenskega življa v Ptuj in okolici. Ptuj in ptujski dogodki leta 1908 so značilen pojav v našem slovenski razvoji v velikem.

Ko so po revoluciji leta 1848. in po absolutizmu petdesetih let dobili avstrijski narodi leta 1860. ustavno življenje, so se začeli kulturno in politično živati. Za kulturno življenje pri Slovencih nam kaže to ustanovitev narodnih čitalnic po večjih mestih in trgih, za narodnostno gibanje Južni Sokol v Ljubljani (1862) s sokolskimi društvi, za politično udejstvovanje pa zlasti koncem šestdesetih let tabori po vsem slovenskem ozemlju.

Vodili so to gibanje izobraženci, duhovniki in možje posvetnih poklicev, izšli večinoma iz kmetijskih domov, ki so v srednjih in zlasti v visokih šolah navzeli naprednega duha.

Gibanje je bilo v javnosti nekaj novega. Zato je umljivo, da je trčilo na odpor starih, dotlej veljavnih nazorov in razmer, katere je hotelo izpremeniti, ki pa se niso dale izpremeniti zlepa. Izbojevati

je bilo torej treba pravic novim kulturnim in političnim zahtevam razvijajočega se življenja Slovencev.

V ospredje je stopilo pri nas Slovincih v kulturnem in političnem razvoju narodnostno vprašanje. Zahtevali smo, da se smemo in moremo tudi Slovenci razvijati na podlagi svojega jezika enako kakor vladajoči nemški narod. V decembrski ustavi leta 1867 je zlaglasni § 19. sicer priznal narodno enakopravnost, toda narodna enakopravnost se ni nikdar zakonito izvedla.

Ni naš namen, da bi opisovali celotni razvoj slovenskega naroda in njegove boje za narodne pravice. Omejiti se hočemo samo na razmere in njihov razvoj v Ptuj, da moremo pravilno razumeti in presoditi septembrske dogodke leta 1908.

V začetku ustavne dobe, v šestdesetih letih, ni bilo posebnega narodnostnega nasprotja med prebivalstvom ptujkega mesta. Meščani so složno živeli med seboj, pa tudi z okoliškimi prebivalstvom. Občevalni jezik med boljšimi krogi je bil sicer nemški, a razumeli in govorili so vsi tudi slovenski jezik in se ga niso sramovali, ko so občevali v njem s slovenskim prebivalstvom, ki ni razumelo nemščine. To se lepo vidi iz dejstva, da je v krog Narodne čitalnice, ustanovljene l. 1864, vstopilo lepo število meščanov, ki bi jih po kesnejšem narodnem merilu morali šteti med Nemce. Tudi ko so leta 1869. dobili Ptujčani gimnazijo, prva leta nekateri očeti niso vedeli, ali bi dali

sina vpisati za Slovence ali Nemca, pa so ga vpisali za nemško-slovenskim materinskim jezikom, ali pa enega sina za Slovence, drugega za Nemca.

Pod nemško-liberalno vlado grofa Adolfa Auersperga (1871-1879), ki je ostro preganjala slovensko uradništvo, so se začele v Ptuj ostriti narodnostne razmere. Širiti se je začela nemška miselnost, hoteč zaustaviti naš narodni razvoj. Ta miselnost je pogajala močne korenine. Iz njih je pogajal pozneje osat, ki je večkrat pretel, da zadušiti zdravi domaći narodni razvoj in ki še danes ni zatrt.

Pod naslednjo vlado grofa Edvarda Taaffeja (1879-1893), ki se je opirala na Slovence in nemške konservativce, so prišli za Slovence boljši časi. Da se Slovinci v Ptuj narodno in gospodarsko okrepe, so si l. 1882. kupili svoj Narodni dom, v katerem bi mogli kolikor toliko nemoteno delovati. Da se gospodarsko osamosvoje, so leta 1884. ustanovili svoj posojilnico. Tako se je v osemdesetih letih narodno življenje v Ptuj visoko dvignilo, o čimer pričajo mnogostevilne in lepe gledališke predstave in pevski koncerti, katere je prirejalo v Ptuj in po drugih štajerskih mestih in trgih Slovensko pevsko društvo s sedežem v Ptuj.

Uvažujoč pomen Ptuj in uspešno se razvijajočega narodnega dela v njem, je Družba sv. Cirila in Metoda leta 1888. priredila svoj tretji občni zbor v Ptuj, ki je nemoteno poteke!

Dobro je bilo, da se je narodno delo v osemdesetih letih v Ptuj tako globoko ukoreninilo. Zakaj bližaj so se težki časi. Nemški imperializem je začel izvrševati svoje načrte, da spravi pod svojo oblast razen avstro-ogrske monarhije tudi balkanski polotok. Nas Slovence je zadel nemška težnja po nemškem mostu do Trsta. Da se to zgodi, bi bilo treba Slovence raznaroditi in gospodarsko osamosvojitev prepričati. Slovensko uradništvo naj bi se nadomestilo z nemškim, zlasti na vodinih mestih. Delo slovenskih izobražencev naj bi se kolikor mogoče ovržalo in gledalo, da se ljudstvo odtuji vplivu izobražencev.

Pri tem raznarodovalnem delu je stal Ptuj v prvi vrsti. Iz mesta so do malega izrinili slovenske uradnike in na njihovo mesto so prišli večkrat hudi nasprotniki slovenskega ljudstva. Peščici slovenskih trgovcev in obrtnikov skoro ni bilo živeti. Da pa si voditelji nemškega gibanja pridobe tudi slovensko kmetstvo prebivalstvo in ga odtuje slovenskim voditeljem, so prav v Ptuj začeli leta 1900 izdajati list »Štajerca«, ki naj bi na eni strani povečeval kulturne in gospodarske prednosti Nemcev, na drugi strani pa uničeval in blatil narodna prizadevanja slovenska.

Toda vsak pritisk rodi odpor. To se je zgodilo tudi tukaj. V najlepši luči se je pokazalo to pri občnem zboru Družbe sv. Cirila in Metoda dne 13. septembra 1906.

(Dale pride)

Marij Skafan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

»To spreminja zadevo. Če bi se moglo zanesljivo ugotoviti, da obstajajo med princeso Intelo in doktorjem Doljanom zares intimne ljubezenske vezi in bi ta ljubezen utegnila postati nevarna državnim interesom, potem bi bil to vsekakor zadosten povod za uradno postopanje. Same govornice pa tu še ne zadostujejo. Prav tako bi bilo treba tudi vedeti, če je o ljubezni svoje hčere poučen njen oče. Kaj menite?«

»Tega ne vem, zdi pa se mi, da gospod predsednik niti najmanj ne slutiti, kaj se dogaja za njegovim hrbtom. Iz nekega vira sem celo izvedel, da je Doljanu sicer zelo naklonjen.«

»To je res. Vendar mislim, da je ta naklonjenost čisto drugačne narave in bi je bilo takoj konec, čim bi izvedel za njegovo zvezo s princeso Intelo.«

»Kaj naj torej ukrenem? Po mojem mnenju bi bilo treba odkrito govoriti z gospodom predsednikom, to bi pa mogel storiti samo kdo izmed članov vlade. Najbolje bi bilo, če prevzamete to nalogo vi, gospod minister.«

»Zelo nerad. Vtikati se v tako zelo zasebne zadeve drugih ljudi in mimo tega še družine predsednikove, ni prijetna stvar.«

»In vendar ne bo prav nobenega dru-

gega izhoda.«

»Dobro, lotil se bom tudi te nevšečnosti, toda preskrbeti mi morate točnejših informacij kakor so zgolj govornice naše ulice. Ne bi se rad preneglil in blamiral. Mi morete preskrbeti takih zanesljivih dokazov?«

»Zelo težko. Intelu in Doljanu sta gotovo skrajno previdna, in če nima on na razpolago dovolj sredstev za varno prikrivanje svoje ljubezni pred očmi nepoklicanih, potem jih ima vsekakor ona. Kako naj potem nastopim, ne da bi poizvedovanje postalo preveč vidno ali celo nasilno?«

»Stvar zares ni igrača. Menim pa, da se lahko poslužite pri tem vseh sredstev, ki so vam na razpolago, seveda s potrebno obzirnostjo in velikim taktom. Dokler ne poznamo mnenja Semisa Ramisa, ne vemo, katero pot bi bilo treba ubrati, da dospemo do končnega cilja. Zaradi tega se popolnoma zanašam na vas, gospod tajnik, in vam tudi popolnoma zaupam.«

»Hvala vam, gospod minister! Stori bom vse, da si tudi še nadalje ohranim vaše zaupanje. Prepričan sem, da vam bom mogel že v najkrajšem času postreči s točnejšimi informacijami. Klanjam se!«

XXXV.

Ko je Moraja zapustila Nubisovo pisarno, je bila skrajno razburjena. V to njeno razburjenost se je mešalo še čustvo užaljenosti. Jezila se je na ministerialnega tajnika, ker je s svojimi preveč uradnim pojmovanjem zadeve oviiral in zavračeval izvršitev njenih načrtov. Premišljevala je in premišljevala, kako bi se maščevala nad njim, nad Doljanom in sploh nad vsem svetom. V njeni duši je bila tedaj le še jedka zloba.

»Kaj naj storim, kako naj uženem vse te čučkaste ljudi in jim vsilim svojo voljo?«, se je spraševala. »Dokazov hočem; mar morajo res vsako stvar otipati z rokami? Mar ni zadosti, če je popolnoma vidno in gotovo, da je vse tako, kakor pravim?«

Polagoma pa se je vendarle umirila in spoznala, da more samo po diplomatski poti doseči svoj smoter. Če hočejo dokazov, jim jih mora preskrbeti. Zakrknjeni birokrat Nubis jih sam gotovo ne bo našel. Zaradi tega se je z novo vnetostjo lotila dela. Zasledovala je Doljana na vsakem koraku, toda dolgo ni mogla najti trenutka, ki bi ustrezal njenim željam ter ji nudil potrebno dokazno gradivo za njegovo skrito ljubezen do Intelu. Te dokaze ji je priskrbelo šele neko naključje.

Doljan in Intelu sta se navadno sestajala samo v njenih sobanah, kjer sta bila popolnoma skrita očem ostalega sveta. Princesa je le malokdaj zahajala v javnost, in niti na izprehod ni šla vsak dan. Za razvedrilo ji je služil zasebni park, ki se je širil za njeno hišo. Sicer pa tudi

ni hrepenela po bučnih zabavah in veliki družbi, saj so vse njene misli bile vedno pri Doljanu in ji je njegova ljubezen popolnoma nadomeščala vse drugo. Prav tako je zaupala tudi njemu in se zato nikoli ni vznemirjala zaradi njegovih poti. Prav poredkoma se je zato zgodilo, da je šla na izprehod v Semisov park. Navadno je hodila s svojo komornico Sudajo, le včasih so se ji pridružile še druge mladenke. Moškega spremstva ni marala.

Ko se je pa nekega dne bližala ura, ko bi jo moral obiskati Doljan, si je nenadoma zaželela, da bi odšla z njim kam ven, in si je zato izbrala samotne nasade na skrajnem koncu Semisovega parka. Telefonirala mu je in mu sporočila svojo željo. Doljana je njeno povabilo razveselilo in namesto da bi se napotil po skrivnem podzemskem hodniku v njeno palačo, se je odpeljal v park, izstopil v sredini in se potem peš napotil do dogovorjenega mesta.

Intelu je prišla na sestanek sama, brez vsakega spremstva. Objela ga je in poljubila ter ga povedla med cvetočimi grmičevjem do zelene trate, sredi katere se je dvigal vodomet z akvarijem, na drugi strani pa je samevala v dehteti utici samotna klop. Ta prostor je bil v neposredni bližini onega, na katerem se je bil Doljan nekoč sešel z Morajo.

Nekaj časa sta molče opazovala igro vodometu in ribice, ki so plavale v kristalni kotanji, nato pa sta poiskala utico in sedla na klop. Okoli njiju so cvetele Doljanu neznane cvetice pestrih barv in razširjale po vsej okolici omamen voni.

Hitrost potovanja po vsejmirju

Svetloba napravi v sekundi 300.000 km dolgo pot, tako, da bi obletela v petini sekunde našo zemljo poldrugikrat. Letalec, ki preleti v sekundi 28 m, bi priletel na luno v petih mesecih, do Venere bi rabil 5800 let, do solca pa 17.000 let, čeprav rabi solčni žarek za to pot le 8 in pol minute. Razdalja med zemljo in luno znaša 382.000 km, med zemljo in solcem 149.000.000 km, med zemljo in Venero pa 40.000.000 km. Če bi ustrelili iz topa in bi letela granata z enako hitrostjo, bi prispela na luno v enem tednu, na solnce pa v petih letih, do ene izmed najoddaljenejših zvezd bi pa rabila 3 do 4 milijarde let. V možnostih, računajočih z minimalno hitrostjo, ki je potrebna, da bi človek ušel privlačnosti zemlje, bi moral preleteti 36.000 km na uro. Do Venere bi rabil s to hitrostjo 30 dni, do Marsa 44, do Saturna 3 leta, do Neptuna 9 let in pol, do Aldebarana, krasne rdeče zvezde prve velikosti v sozvezdju Bika, bi pa rabil 930.000 let. Tako dolgega dopusta bi nam seveda v nobenem uradu ne dali. Francoski raziskovalec Lecornu je razmišljal o novih prometnih sredstvih, ki bi omogočila ljudem na druga nebesna telesa. Prišel je do prav zanimivih zaključkov, seveda samo v svoji fantaziji.

Če bi se posrečilo hipoma sprostiti energijo, ki jo ima v sebi 400 kg radija, bi prišli na Venero v 37 urah in potni stroški bi znašali samo dobrih 25 milijard Din. Na luno bi bilo potovanje s takim prometnim sredstvom cenejše, a državni uradniki bi morda še imeli popust. Toda nesreča je v tem, da premore zdaj ves svet samo 300 gramov radija in predno ga bomo imeli 400 kg, bo preteklo še mnogo vode.

Italijanski som

Italijanski listi poročajo iz Spezzie o razburljivem doživetju ribičev, ki so imeli opraviti s požrešnim morskim somom. Danes teden ponoči se je odpeljala skupina ribičev z veliko ribiško ladjo iz Riomaggiore na lov. Ob svitu močnih acetilenk so vrgli mreže pod rtičem Montenero in z veseljem opazovali, kako se polnijo z ujetimi ribami. Naenkrat pa je menda močna svetloba privabila orjaškega, dobrih 5 metrov dolgega soma, ki se je nenadoma pognal iz morskih globin in se spravljal nad ribe v mrežah. Ribiči so od strahu kar onemeli, pa so se kmalu za silo pomirili, videč, da se som za nje sploh ne zmeni. Ker so se pa bali za svojo kožo, so mirno gledali, kako morská pošast hlastno požira ujete ribe.

Skrbelo jih je samo, da bi se ladja ne prevrnila in da bi som ne hlastnih po njih. Če smemo verjeti prestrašenim ribičem, je trajala pozna večerja nepovabljenega gosta skoraj dve uri. Ko je pohrustal vse ujete ribe, je mirno nadaljeval svojo pot, ribiči so si pa seveda globoko oddahnili. (Vest je taka, da jo morejo verjeti samo kobariški »junaki«.)

Poroka koruznikov.

V koloniji siromakov v predmestju Budimpešte so imeli te dni redko svečanost, praznovali so poroko 52 parov, ki so živeli doslej v barakah v divjem zakonu. Vsi imajo že mnogo otrok, ki so šli s starši v dolgi procesiji pred oltar, kjer je duhovnik poročil vseh 52 parov naenkrat. Kaj takega svet menda še ni videl in razumljivo je, da se je nabralo v cerkvi mnogo radovednežev, ki so hoteli videti novoporočence skupaj z njihovim potomstvom. Že več let si je budimpeštanska mestna občina belila glave s temi barakarji, ki so med njimi večinoma mestni reveži in berači. Končno je magistrat sporazumno s cerkveno oblastjo ukrenil vse potrebno, da bi dobili divji zakoni zakonito podlago. S poroko 52 parov združene stroške nosi mestna občina, poleg tega pa so dobili vsi novoporočenci od mesta poročna darila.

Grozen cestni prizor v Budimpešti.

Te dni je skočila nekega popoldneva v Budimpešti s tretjega nadstropja na cesto 20letna mladenka Boriška Vignaryjeva in si zlomila obe roki in nogi. Ta dogodek je vzbudil v onem delu mesta veliko senzacijo, zlasti še, ker je skočila deklica na cesto popolnoma naga. Prepeljana je bila v bolnišnico, kjer je po dolgem trudu zdravnikov prišla k zavesti in izpovedala, da je bila v stanovanju kiparja Elemerja Bisza, ki jo je imel zaprto v svoji sobi že nad mesec dni in jo je neprestano mučil, ker je odklanjala njegove ljubezenske ponudbe. Omenjeno popoldne sta se zopet spopadla in jo je Bisz v hudi jezi vrgel skozi odprto okno, ker je hotela kričati na pomoč.

Največ vdov ima Indija.

Iz neke angleške statistike je razvidno, da je v Indiji okrog 20 milijonov vdov, od katerih je nad 400.000 starih okrog 25 let. Strokovnjaki so mnenja, da je vzrok tako ogromnega števila vdov dejstvo, da so moški manj odporni in da ljudje kaj radi beže iz življenja.

Prezgodaj.

Nevesta je silila ženina, da bi se peljala z avtom k poroki. Ženin je odklonjal vse take predloge in rekel: »Čemu! Saj pridem še peš prezgodaj.«

Mali oglasi

Razno

MARTIN SAFRAN,
sobo-črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ulica 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 2925

OPOZORILO

Varujte se moljev, zato prodajajte obnošene obleke, čevlje, godala, knjige, porcelan, starine itd. v Grajski starinarini. Trg svobode 1. Plačujte najbolje. 2572

Pijte drevno
BRASIL-MATTE
1 urečica Din. 5.-
Z. ANDERLE.

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Založba pohištva združenih mizarjev. Vetrinjska ul. 22. nasproti tvrdke V. Weixl.

JOS. TICHY IN DRUG.
Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 27-56. proizvajala elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah.

VAŽNO OPOZORILO

občinstvu v Mariboru in okolici!
Naznanjam, da izdelujem tesene hišice po najmodernejšem sistemu že za ceno od 35.000 Din naprej. Vsak zainteresent si lahko ogleda hišico že v naravi pri meni, kjer so na razpolago tudi vsi načrti in proračuni. Izvršujem tudi vsakovrstne nove zidane hiše, kakor tudi vsa tovrstna popravila stavb v te sarski in zidarski stroki točno, dobro, solidno in po najnižji ceni. Zglasiti se je pri podjetju Franjo Špes in sin. Tržaška cesta - Linhartova ulica 18. blizu vojaške bolnišnice. Maribor. 2065

TRAJNE KODRE

izdelujem v svojem salonu z najnovejšim, svetovno patentiranim aparatom po sistemu, ki ima naslednje prednosti: 1. popolnoma varno grejenje z vročim zrakom. 2. Ožganje ali kvarjenje las izključeno. 3. Krasne naravne kodre. 4. Najboljša trajnost tudi pri slabih laseh. 5. Kljub vetru in dežju izgledajo lasje negovani. Nadaljna pojasnila in posvetovanje brezplačno in ravdevoje pri F. Schmirmaulu. Ruška cesta 2. 2930

Prodam

IMAM MLEKO NA PRODAJ
in želim odjemalce. Naslov v upravi »Večernika«. 3062

PRODAM JEDILNICO
iz trdega lesa, krasno ohranjeno in lepo izdelano, tudi s pisalno mizo in z usnjem prevlečeno. Cena nizka. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Zelo ugodna prilika«. 5006

HRANILNA KNJIŽICA
od Posojilnice Narodni dom. Din 27.000.— na prodaj. Pojasnila iz prijaznosti dobite v trgovini avtomobilov Kardoš. Trg svobode. 3059

»SINGER«
krojaški šivalni stroj poceni na prodaj. Sidar, Pobrežka 9. 3060

Stanovanje

IŠČEM STANOVANJE
obstoječe iz velike spalnice in kuhinje ter pritlik za takoj ali prihodnje dni. Ne predaleč od središča mesta. Eventualno vzamem tudi dvosobno stanovanje. Ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Mirno 25«. 5007

Kupim

PULT.
dobro ohranjen, za manufakturno trgovino kupim. Manufakturna Sava, Marilina 24. 3058

V najem

BRANJARILJO,
zelo dobro vpeljeno, dam v najem. Naslov v upravi lista. 3055

Oglašuite!

Sobo odda

VELIKO SOLNČNO SOBO
oddam s prvim mirni stranki. Lahko tudi kuha. Dravska ul. 10, I., soba 11. 3067

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam, Pobrežje, Zrkovska cesta 33. 3056

TRIJE DIJAKI(NJE)
se sprejmejo na dobro domačo hrano in stanovanje. Frankopanova ul. 25. I. 3065

V LEPO OPREMLJENO SOBO
s posebnim vvhodom, sprejem 3 gospode na dobro hrano ter vso oskrbo. Frankopanova ulica 23. 3057

LEPO. PRAZNO SOBO
s posebnim vvhodom oddam v najem. Vrbanova ulica 12. 3064

SOSTANOVALKO
(dijakinjo) sprejem. Trubarjeva ul. 9. dvorišče, vrata 30. 3056

OPREMLJENO SOBO
oddam Barvarska ul. 3. 3053

Službo išče

GOSPODIČNA
zmožna slovenskega jezika, strojeplisa, nemškega jezika, ter stenografije, išče službo v pisarni ali trgovini. Cen. ponudbe pod »Maribor« na upravo lista. 2846

Javna licitacija

Dne 25. avgusta ob 10. uri se bo v tovrstnem skladišču Maribor glavni koldvor prodala na javni dražbi sledeča roba: 1 poljska kovačnica, 1 pločevinast kotel, razno monersko orodje, 13 komadov jeklenih cilindrov, 7 komadov jeklenih cilindrov amonjaka, 4 novi leseni stoli, 4 novi pleteni stoli, miza in klop.